

Европейска
КОМИСИЯ

Стартиране на водено от общностите местно развитие, (ВОМР), след 2020 г.

ВОМР, или „водено от общностите местно развитие“, е подход „отдолу нагоре“ за социално-икономическо развитие, който **обединява местните хора, за да решат как искат да подобрят своята територия**. Те правят това чрез създаване на партньорства, включващи гражданското общество, бизнеса и публични органи, наричани местни инициативни групи (МИГ), а в контекста на рибарството те се наричат рибарски МИГ-и или МИРГ-и.

През 2014 – 2020 г. в рамките на Европейския фонд за морско дело и рибарство, ВОМР беше приложен като ефективен подход за справяне с редица предизвикателства, пред които са изправени общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури в ЕС. В рамките на Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА) за 2021 – 2027 г. крайбрежните територии отново имат възможност да стартират, или да рестартират ВОМР.

Основните характеристики на ВОМР включват:

- фокусиране върху **конкретна територия и нейните жители** (а не върху сектор или вид дейност). Териториите, обхванати от ВОМР, трябва да бъдат *подрегионални*, така че да са достатъчно малки, за да улеснят преките контакти между ключови заинтересовани страни, но достатъчно големи, за да позволят ендегенно развитие (въз основа на местни ресурси). Най-важното е територията да е кохерентна (да има общи характеристики по отношение на своята икономика, социална структура и/или природни или културни ресурси и т.н.), както и общността да може да се идентифицира с нея, да има усещането за „принадлежност“ към тази територия.

- местно партньорство (местна инициативна група** или МИГ), което е двигател на промяната в територията и което решава как трябва да се използва финансирането чрез ВОМР за постигане на тази промяна. Местното партньорство трябва да включва всички ключови участници от рибарската територия и трябва да бъде представително за общността (сектор рибарство и аквакултури, както и други свързани икономически сектори като гастрономия или туризъм, неправителствени организации и общностни групи, местни власти, други публични органи и т.н.).
- стратегия за местно развитие**, разработена на основата на съучастие, с широко включване на активни в територията жители и организации, включително най-уязвимите групи. Местната стратегия ще постави основата за дейностите и проектите, които МИГ ще подкрепя и които трябва да се допълват взаимно, като съвместно допринасят за целите, договорени от партньорството. В рамките

на Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА) местните стратегии трябва да помагат на общностите в териториите с рибарство и аквакултури да използват по-добре възможностите, предлагани от устойчивата синя икономика, като капитализират и укрепват екологичните, културните, социалните и човешките ресурси. Тези стратегии **могат да варират от**

стратегии, които се фокусират върху рибарството или аквакултурите, до по-широки стратегии, насочени към диверсификация на местните общности.

Заедно, тези три елемента – територия, партньорство и стратегия – формират ядрото на подхода на BOMP.

Кой какво прави в BOMP в рибарски територии?

Управляващ орган (национален или регионален)

- разработва правилата за избор на местни партньорства и стратегии
- публикува покани за местни партньорства и стратегии и избира МИГ-и
- одобрява финансовата подкрепа за проекти, избрани от МИГ-и

Членове на МИГ

- определят територията
- разработват местна стратегия
- определят критерии и процедури за избор на проекти
- насърчават и подпомагат потенциални инициатори на проекти
- избират проекти
- наблюдават напредъка и адаптират стратегията или процедурите, ако е необходимо
- извършват самооценяване и анализират доклади на външни оценители (ако е приложимо)

Служители на МИГ

- подготвят система за кандидатстване с проекти
- подготвят и разпространяват информация за възможностите за финансиране
- предприемат работа с общността (анимиране) и подпомагат инициаторите на проекти да подготвят своите кандидатури
- подкрепят процеса на подбор (без правото да гласуват)
- изпълняват административните задачи на местната група (финансирани с текущи разходи) и изготвят отчети
- събират необходимите данни за наблюдение на напредъка
- работят с външни консултанти, включително оценители (ако е приложимо)

Други местни участници

- участват в разработването на местната стратегия
- изразяват нужди и разработват идеи за проекти
- подават кандидатури за проекти и ги изпълняват, ако кандидатурите са одобрени
- участват в оценяването на резултатите и отразяването на промените в стратегията, ако е необходимо

Външни консултанти

- могат да подпомагат партньорството при изготвянето на стратегията
- могат да извършват външно оценяване

Основни стъпки за стартиране на ВОМР във вашата територия

НОВИ ТЕРИТОРИИ ИЛИ ПАРТНЬОРСТВА, КОИТО НЕ СА ПРИЛАГАЛИ ВОМР ДОСЕГА

Създайте партньорство, включващо основните организации и лица, свързани със синята икономика във вашата територия, и по-специално тези в сектора на рибарството и/или аквакултурите. Може би е добра идея да започнете с относително малка група хора, които са готови да участват с доброволни усилия и които се интересуват от благосъстоянието на цялата територия, а не само на своя индивидуален бизнес или организация. С течение на времето, тъй като партньорството изгражда доверие и признание в територията, следва да бъдат поканени и насърчавани да участват и други партньори, като се гарантира, че решенията не са монополизирани от ограничена група хора.

Определете своя територия: в допълнение към такива фактори като близост и критична маса трябва да вземете предвид и националните (или регионалните) правила, определящи териториите, които отговарят на условията за финансиране на ВОМР в рамките на ЕФМДРА. Докато на ниво ЕС всички територии с рибарство или аквакултури са по принцип допустими, много държави членки или региони определят по-конкретно видовете територии, които могат да кандидатстват за финансиране, като например само територии, разположени по морското крайбрежие, или територии с определен дял на заетостта в рибарството могат да са избираеми за получаване на финансиране. Също така е препоръчително да се свържете със съответните местни власти, за да сте сигурни, че те са запознати с потенциалните ползи от ВОМР и подкрепят вашата инициатива.

Комуникирайте с местната общност намерението за стартиране на ВОМР. Тази първоначална комуникация е от съществено значение, за да се гарантира прозрачност на работата на вашето партньорство и да се мобилизира участието на широк кръг от заинтересовани страни.

ОПИТНИ ПАРТНЬОРСТВА, КОИТО ВЕЧЕ СА ПРИЛАГАЛИ ВОМР В СВОЯТА ТЕРИТОРИЯ

Помислете какво сте постигнали досега и какво трябва да промените или подобрите през новия период.

Нови дейности за работа с общността (анимиране) могат да помогнат за ангажирането на част от общността, които е било трудно да бъде мобилизирана

По-доброто комуникиране на дейностите на МИГ и финансираните от нея проекти, може да подобри видимостта и да насърчи повече хора да се включат и да представят идеи за проекти.

Може да са необходими промени във фокуса на местната стратегия, нейните цели и видовете предвидени дейности.

Може също да са необходими промени в критериите и/или процедурите за подбор на местни проекти.

Новият период на финансиране може също да бъде възможност за преосмисляне на територията, обхванат от вашата стратегия, която може да се налага да бъде стеснена или разширена, или за коригиране на състава на вашето партньорство, или на органа за вземане на решения, като например за асоцииране на нови партньори, свързани със секторите на синята икономика.

Повече информация

Ще намерите повече информация относно стартирането на ВОМР за първи път в Ръководство 1 „Териториално развитие в рибарските територии на ЕС“ и Ръководство 4 „Стъпки за успех“ на FARNET.

Повече информация

Ще намерите предложения за нови теми, които да разгледате във вашата стратегия (управление на местните ресурси, кръгова икономика, интелигентни и устойчиви крайбрежни зони), в съответните Ръководства на FARNET.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ СЪПКИ, ПОДХОДЯЩИ ЗА ВСИЧКИ ПАРТНЬОРСТВА

Запомнете: много от тези стъпки могат да се случват паралелно!
Не чакайте да завършите една стъпка, преди да преминете към следващата!

Разработете (или актуализирайте) вашата стратегия за местно развитие:

като започнете с анализ на вашата територия, включително идентифициране на нейните нужди на основата на SWOT анализа, вие ще дефинирате вашите стратегически цели и видове дейности, които ще извършвате или ще подкрепите други участници да извършват, за да се постигнат тези цели.

Вие също така ще направите приблизителна оценка на разходите за тези дейности, т.е. бюджетът, който ще ви е необходим за прилагане на вашата стратегия, и ще посочите очакваните източници на финансиране: ЕФМДРА, други фондове на ЕС, ако са налични, национално/регионално публично финансиране, частни вноски и т.н. Не забравяйте, че бюджетът ви никога няма да бъде достатъчен, за да отговори на всички нужди на вашата територия! Трябва да фокусирате стратегията си върху няколко приоритета, които се очаква да имат най-голямо въздействие, и да покажете как вашите дейности ще бъдат допълващи към други инициативи, като например стратегии за създаване на работни места или програми за местно икономическо развитие. Трябва също да опитате да проверите потенциалните връзки с всякакви стратегии за интелигентна специализация, подходящи за вашата територия.

Използвайте проекти за сътрудничество, за да постигнете вашите стратегически цели! Вижте Ръководство 20 на FARNET, Глава 3 „Ефективно използване на сътрудничеството“

Вашата стратегия е повече от просто кандидатура за финансиране! Ако е много дълга, подгответе по-кратка и лесна за разбиране версия. Уверете се, че това е „жив документ“, известен на цялата общност

Вижте повече информация за разработването на вашата местна стратегия в [Ръководство 20 на FARNET: „Насочени към бъдещето стратегии за рибарски територии“](#).

Проектирайте (или актуализирайте) критериите и процедурите за подбор на проекти.

Процедурата трябва да гарантира прозрачност на вземането на решения и да улесни процеса на кандидатстване за бенефициерите, доколкото е възможно. Критериите трябва да предоставят ясни насоки на бенефициерите и на членовете на органа за вземане на решения, като дават възможност за разработване и подбор на висококачествени проекти, които отговарят в голяма степен на нуждите и стратегическите цели, определени от МИГ. Висококачествените проекти трябва да водят до положителна дългосрочна промяна, като същевременно предлагат стойност срещу финансирането за тях, като в идеалния случай се основават на местни ресурси и допълват други дейности, прилагани в територията.

Оптимизирайте процеса на подбор на проекти, за да помогнете на вашите бенефициери. В някои страни подборът на проекти отнема по-малко от 1,5 месеца (вижте [Ръководство 19 на FARNET „Ефективно прилагане на BOMP“](#)).

Повече информация за осигуряването на високо качество на вашите проекти можете да намерите в [Ръководство 21 на FARNET: „Насърчаване на качествените проекти: ръководство за МИГ“](#).

Проектирайте своите анимационни и комуникационни дейности.

Ролята на служителите и доброволците на местното партньорство надхвърля подбора на проекти за финансиране. Те също така отговарят за идентифицирането на потенциални инициатори на проекти, особено на „необичайните заподозрени“, които не са получавали финансиране от ЕС преди, като ги насърчават да кандидатстват и им помагат да подготвят своите кандидатури. Друга важна роля е да се улеснят връзките между местните заинтересовани страни, като например между рибарския сектор и хранителната верига или с изследователската общност, както и да се гарантира, че финансираните проекти увеличават синергията и заедно допринасят за целите на МИГ. Ефективните комуникационни дейности са от съществено значение, за да се гарантира, че всички основни заинтересовани страни са мобилизирани и че потенциалните бенефициери са запознати със стратегията и възможностите за финансиране. Те трябва също така да гарантират, че вземащите решения и широката общественост са запознати с резултатите, постигнати чрез BOMP.

Стабилността и мотивацията на вашия персонал е основен фактор за успех на прилагането на местната стратегия!

Създайте офис (или осигурете продължаването на дейността му) и администрирането на местната група.

Въпреки че BOMP зависи до голяма степен от доброволното участие на местните заинтересовани страни, особено в началната фаза, гладкото прилагане на стратегията и отчетността за публичното финансиране изискват квалифициран персонал и добре организиран офис. Адекватното финансиране, запазването на персонала и възможностите за изграждане на капацитет са от съществено значение, за да се даде възможност на местното партньорство да наема и поддържа персонал с необходимите умения и мотивация.

Повече информация за проектирането на оперативната дейност на МИРГ ще намерите в [Ръководство 22 на FARNET „Готови за бъдещето: ръководство за ефективни МИРГ“](#).

Създайте система за мониторинг и оценка (M&O)

на стратегията и на операциите, финансирани от местната група. Важно е M&O да се проектира успоредно с разработването на стратегията и системите да бъдат създадени на ранен етап за събиране на съответните данни от началото на прилагането на стратегията. Това ще гарантира фокусиране върху резултатите и непрекъснатото ѝ подобряване, като същевременно ще гарантира, че информацията, необходима за оценяване на резултатите, е лесно достъпна.

Оценяването от вашите колеги може да бъде мощен инструмент за подобряване на вашите резултати.

Изчерпателно ръководство за оценката на BOMP ще ви помогне да проектирате вашата система за M&O – вижте [Ръководство 15 на FARNET: „Оценяване на BOMP – ръчник за МИГ и МИРГ“](#).

Къде да търсите подкрепа?

FAMENET е специализирано звено за подпомагане на прилагането на ЕФМДРА на основата на договор с ГД „Морско дело и рибарство“, част от нейните отговорности са **свързването в мрежа и изграждането на капацитет за всички заинтересовани страни, участващи в прилагането на BOMP** в рамките на ЕФМДРА. Ако имате въпрос към FAMENET, изпратете имейл на адрес CLLD@famenet.eu.

Ще намерите много полезни материали на [бившия уеб сайт на FARNET](#) (FARNET подкрепяше прилагането на BOMP в рамките на EFF и EMFF през периода 2009 – 2021 г.).

В много държави-членки има [национални мрежи](#), които подкрепят местните партньорства в рибарските територии чрез изграждане на техния капацитет, улесняване на сътрудничеството или насърчаване на добри практики – проверете дали във вашата държава има национална мрежа, която може да ви помогне!

